

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Peuterleerplek Houtwijk

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 5 augustus 2019

Samenvatting

Samenvatting

De inspectie heeft op 24 juni 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuterspeelplek Houtwijk. Voorschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor peuters die dat nodig hebben, zoals de peuters met een risico op een (taal) achterstand.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2019 de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven en peuterleerplekken in Nederland in beeld brengen. Ook onderzoeken we in de groepen 1 en 2 van basisscholen de kwaliteit van de vroegschoolse educatie voor kleuters met een risico op een (taal)achterstand. We noemen dit onderzoek de meting kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie 2019. Deze peuterleerplek maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op de peuterleerplek en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

We zien dat de pedagogisch medewerkers rekening houden met wat de peuters nodig hebben. De pedagogisch medewerkers werken met een programma waarmee zij de ontwikkeling van de peuters stimuleren op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen. De pedagogisch medewerkers gebruiken veel taal zodat de peuters nieuwe (Nederlandse) woorden leren. Bovendien is er op de peuterleerplek aandacht voor de speelhoeken. De pedagogisch medewerkers passen deze bij ieder thema aan, waardoor de peuters fijn spelen en tegelijkertijd nieuwe dingen leren.

De pedagogisch medewerkers houden bij hoe het met een peuter gaat. Ze zorgen ervoor dat peuters extra aandacht en hulp krijgen als ze iets moeilijk vinden. Ook dagen ze de peuters uit om nieuwe dingen te leren. De pedagogisch medewerkers spelen mee in de hoeken en geven de peuters aandacht in kleine groepjes. De sfeer in de groep vinden we prettig. De pedagogisch medewerkers gaan op een

Kinderopvangorganisatie:
Jongleren

LRK-nummer: 204432030

Totaal aantal doelgroeppeuters: 38

positieve manier met de peuters om.

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat ouders weten hoe het met hun peuter gaat. In overleg met de ouders dragen zij deze informatie, voordat de peuter vier jaar wordt, over aan de leraar van groep 1 van de basisschool. We vinden het mooi om te zien dat de pedagogisch medewerkers ouders stimuleren om thuis met hun peuter te spelen en hen nieuwe dingen te leren die ook op het kinderdagverblijf aan de orde komen. De ouders met wie we spraken, geven aan dat zij tevreden zijn over hoe het gaat op het kinderdagverblijf en dat hun kind er met plezier naar toe gaat.

Samen met de pedagogisch medewerkers werkt de leiding aan het verbeteren van de kwaliteit van de voorschoolse educatie. De leiding maakt jaarlijks samen met het team een integraal plan van aanpak. Ook volgen de leiding en de pedagogisch medewerkers verschillende scholingen om steeds beter te worden in hun werk.

Wat kan beter?

Naast bovenstaande positieve punten zijn er ook punten die beter kunnen.

De leiding van de peuterleerplek zou samen met de pedagogisch medewerkers op een meer systematische manier de kwaliteit van de educatie kunnen evalueren. Dit in samenspraak met de leraren van de kleutergroepen die kunnen terugkoppelen wat ze merken (en eventueel missen) bij de kinderen die voorschoolse educatie gehad hebben.

Verder kan de leiding zichzelf een dienst bewijzen door samen met het team duidelijke doelen te stellen wat men concreet met de voorschoolse educatie wil bereiken. Daardoor kan men beter nagaan of deze doelen ook daadwerkelijk bereikt worden als de kinderen instromen in de basisschool.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het kwaliteitsonderzoek	5
2.	Hoofdconclusie en vervolg	7
3.	Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie	8
4.	Reactie van de houder	14

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op peuterspeelplek Houtwijk in Den Haag

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben samen met de pedagogisch coach een observatie uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in groep A, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, de pedagogisch coach en de locatiemanager. Aan het eind van onderzoek hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de locatiemanager, de pedagogisch coach en de houder van de kinderopvangorganisatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het

vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K Kan beter
 - V Voldoende
 - G Goed
-

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op peuterspeelplek Houtwijk.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op de meeste standaarden als voldoende. De standaarden pedagogisch didactisch handelen en samenwerking waarderen we als goed.

Context

De voorschool is in hetzelfde gebouw gehuisvest als de basisschool waar de meeste kinderen naar doorstromen. De voorschool is voortgekomen uit een fusie van twee verschillende peuterspeelzalen die een jaar geleden samengevoegd zijn.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 16 juli 2018 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op peuterleerplek Houtwijk

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		●	
OP2 Zicht op ontwikkeling		●	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen			⊘
OP4 (Extra) ondersteuning		●	
OP6 Samenwerking			⊘

OP1. Aanbod

De standaard Aanbod waarderen we als Voldoende.

De pedagogisch medewerkers van het kinderdagverblijf gebruiken een vve-methode. Hiermee stimuleren zij de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek. Er is specifieke (extra) aandacht voor de woordenschat en voor de sociaal-emotionele ontwikkeling.

We constateren dat de pedagogisch medewerkers doelgericht werken aan de uitvoering van het aanbod. Het aanbod bereidt de peuters voor op de start in groep 1 van de basisschool. De doorgaande lijn in de kleutergroepen is voldoende gewaarborgd dankzij de doorlopende leerlijnen en het zelfde kindvolgsysteem dat zowel voor de peuters als de kleuters gehanteerd wordt.

De pedagogisch medewerkers richten de ruimte voldoende aantrekkelijk en uitdagend in. In de inrichting zien we dat er aandacht is voor het thema waaraan gewerkt wordt en voor de ontluikende geletterd- en gecijferdheid van de peuters. Ook zijn er voldoende spel- en leermaterialen aanwezig waarmee de peuters ontdekkingen kunnen doen.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard Zicht op ontwikkeling waarderen we als Voldoende

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters

op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument. Ze gaan na waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen zijn. Tijdens de observatie hebben we gezien dat de pedagogisch medewerkers de informatie over de ontwikkeling van de peuters benutten om de voorschoolse educatie af te stemmen op de behoeften van individuele peuters en groepjes peuters. De pedagogisch medewerkers bespreken de bevindingen op vaste momenten in het jaar met ouders.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we samen met de pedagogisch coach het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd.

De standaard Pedagogisch-educatief handelen waarden we als Goed.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en respectvol klimaat waarin de regels en routines duidelijk zijn. Daarnaast structureren zij het aanbod zo dat het aansluit bij de zone van naaste ontwikkeling van de peuters. Dit doen zij met geschikte opdrachten, heldere uitleg, vrij spel en begeleid spel. Dit zorgt ervoor dat de peuters actief en betrokken zijn.

Tijdens de observatie zagen we dat de pedagogisch medewerkers de activiteiten evenwichtig over het dagdeel verdelen en dat de tijd effectief wordt benut.

We waarden de standaard als Goed omdat de pedagogisch medewerkers doelgericht te werk gaan en de instructies, spelbegeleiding, opdrachten goed afstemmen op de behoeften van groepjes en individuele peuters. Zij gebruiken bij de instructies en opdrachten uitnodigende werkvormen. Bovendien stellen zij zich zeer responsief op en stimuleren zij de peuters steeds tot interactie, zowel met elkaar als met de pedagogisch medewerkers.

OP4. (Extra) ondersteuning

De standaard (Extra) ondersteuning waarden we als Voldoende.

Als de peuters zorg nodig hebben die de pedagogisch medewerkers zelf niet kunnen bieden, dan schakelen de pedagogisch medewerkers met instemming van de ouders externe zorginstanties in, zoals logopedie. De voorschool stelt ook zelf een passend aanbod samen dat is gebaseerd op de mogelijkheden van de desbetreffende peuter. De leidsters geven hierbij aan wat zij aankunnen en waar zij extra ondersteuning bij nodig hebben. Soms leidt dit tot een specifiek

bijscholingsaanbod. Bij de overdracht van de voorschool naar de basisschool is nadrukkelijk aandacht voor de kinderen met extra ondersteuningsbehoeften.

OP6. Samenwerking

De standaard Samenwerking waarderen we als Goed.

De leiding van de peuterleerplek en de pedagogisch medewerkers werken intensief samen met de basisschool door, bij de overdracht, informatie over de doelgroeppeuters over te dragen in de vorm van een warme overdracht.

De voorschool en de basisschool zorgen bovendien voor een vloeiende doorgaande lijn van voor- naar vroegschoolse educatie op het gebied van leerstofaanbod en begeleiding.

We waarderen deze standaard als goed omdat de voorschool ouders beschouwt als partner in het stimuleren van de ontwikkeling, haar ouderbeleid hierop afstemt en dit ook sterk in de praktijk brengt. De pedagogisch medewerkers betrekken ouders op verschillende manieren bij de ontwikkeling van hun peuter en stimuleren hen om thuis activiteiten te doen, met behulp van het programma VVE-thuis. Zij informeren ouders goed over het thema, middels themabijeenkomsten, koffieochtenden, themabrieven en e-mails. De ouders met wie we gesproken hebben zijn hier enthousiast over.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten		●	

OR1. Ontwikkelingsresultaten

De standaard Ontwikkelingsresultaten waarderen we als Voldoende

De voorschool heeft duidelijke verwachtingen van de groei in de ontwikkeling die de peuters kunnen bereiken aan het eind van de voorschoolse periode. De leiding en de pedagogisch medewerkers hanteren doelen op de verschillende ontwikkelingsgebieden die passen bij de kenmerken van de kinderen en bij de onderliggende leerlijnen van het kindvolgsysteem. Daartegen wordt

de daadwerkelijke ontwikkelingsgroei van de kinderen afgezet. De voorschool weet daardoor of de peuters al dan niet met een beperkte achterstand of voorsprong naar groep 1 van de basisschool gaan.

Het verder concretiseren van de ambities in de vorm van het beheersingsniveau op de diverse ontwikkelingsgebieden aan het eind van de voorschoolse periode is nog een uitdaging voor de leiding en het team van de peuterleerplek.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur		●	
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard Kwaliteitszorg waarden we als Voldoende.

De houder van de peuterspeelplek heeft in haar (pedagogisch) beleidsplan samen met de voorschool opgeschreven wat ze met de voorschoolse educatie willen bereiken. De houder heeft ook aangegeven hoe zij de kwaliteit van de voorschoolse educatie bewaakt. De GGD houdt hier in principe ook jaarlijks toezicht op.

De peuterleerplek heeft op grond hiervan specifieke afspraken vastgelegd over het pedagogisch handelen en het ouderbeleid, bij wijze van borging. Hierbij zijn ook de ouders van de oudercommissie betrokken. De leiding van de peuterleerplek evalueert regelmatig met de pedagogisch medewerkers of de ingezette (verbeter)activiteiten het gewenste effect hebben gehad.

Naast deze positieve punten zien we ook mogelijkheden voor verbetering. Wat beter kan, is het systematisch gebruik maken van terugkoppelingsgegevens vanuit de basisschool over de voortgang van de kinderen die voorschoolse educatie gehad hebben. Dit kan de leiding en de medewerkers van de peuterleerplek op het spoor brengen van zaken die goed gaan of wellicht nog beter zouden kunnen in de voorschoolse educatie die zij bieden.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard Kwaliteitscultuur waarden we als Voldoende

De leiding en de pedagogisch medewerkers werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Zij volgen regelmatig scholing om hun kennis en vaardigheden te versterken. Zo is op verzoek van de pedagogisch medewerkers met behulp van een externe expert gewerkt aan deskundigheidsbevordering op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling en daarmee samenhangende gedragsproblematiek.

Het beleid van de voorschool om haar visie op de kwaliteit van voorschoolse educatie en ambities te realiseren is breed gedragen. De leiding is zich bewust van de kwaliteit van de voorschoolse educatie en stuurt hierop. Daarnaast is er binnen het team een grote bereidheid om gezamenlijk de voorschoolse educatie goed te houden en waar nodig te verbeteren. De pedagogisch medewerkers zijn zeer ervaren en zijn zich terdege bewust van de effecten van hun handelen op de kwaliteit van de educatie en op de ontwikkeling van de peuters.

Vanuit de voorgeschiedenis van de peuterleerplek (voorheen twee peuterleerplekken met een eigen aanbod en werkwijze) zijn nog steeds verschillen in inzicht en routines merkbaar. Maar dit staat een constructieve samenwerking tussen de pedagogisch medewerkers nauwelijks meer in de weg.

De nieuwe pedagogisch coach is zich nog aan het inwerken in de groepen en vervult een belangrijke rol in het uitwerken van de leerlijnen. Haar rol kan op termijn nog verder verdiept worden door haar daadwerkelijk te positioneren als coach en bewaker van een professionele feedbackcultuur. In het verlengde daarvan kan de professionele samenwerking binnen het team verder versterkt worden door de collegiale consultaties en visitaties die in het verleden plaatsgevonden hebben, weer op te pakken.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard Verantwoording en dialoog waarderen we als Voldoende

De leiding van de peuterleerplek verantwoordt zich (via de houder) aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over het aantal doelgroeppeuters en over het aantal maanden dat zij vve hebben gehad. We zien ook dat de voorschool belanghebbenden betreft bij de ontwikkeling van haar beleid.

De leiding van het kinderdagverblijf heeft een open dialoog met de ouders van de oudercommissie en betreft hun opvattingen bij keuzes in het pedagogisch beleid. Uit de gesprekken die we voerden met enkele ouders blijkt dat de voorschool hen voldoende informeert

over het aanbod en de ontwikkeling van hun kinderen.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Het bezoek van de inspectie van het onderwijs was een mooie aanleiding om de kwaliteit van peuterleerplek Houtwijk als team op de verschillende inspectie-items met elkaar te bespreken en tegen het licht te houden. We zijn trots op het positieve beeld dat naar voren komt uit het inspectierapport.

Met name zijn we trots op de onderdelen waar we een goede waardering krijgen; pedagogisch-educatief handelen (OP3) en samenwerking (OP6). Het pedagogisch-educatief handelen is het hart van de peuterleerplek. De pedagogisch medewerkers sluiten hierbij aan bij de ontwikkeling van het kind en sluiten passend aan bij ieder kind. De samenwerking met de ouders, 'We doen het samen' is de visie van JongLeren, geven wij op velerlei manieren vorm en dit wordt gewaardeerd. Binnen het team, dat sinds begin dit schooljaar is samengesteld uit twee verschillende peuterleerplekken, worden twee verschillende aanpakken in elkaar verweven. Het samenvoegen van deze aanpakken geeft een impuls aan de kwaliteit. De samenwerking met de basisschool verloopt soepel en er is wederzijds waardering.

Voor het onderdeel ontwikkelingsresultaten (OR1) is het belangrijk om nog duidelijker met elkaar te stellen wat de gewenste ambities zijn in de vorm van het beheersingsniveau op de diverse ontwikkelingsgebieden. Het kindvolgsysteem Kijk! is hier een belangrijk systeem voor. De coach zal met de pedagogisch medewerkers een vorm zoeken om dit helderder op te nemen in de jaarplanning. Daarnaast zal dit besproken worden in het locatieoverleg om dit onderwerp verder te monitoren en te ontwikkelen.

Bij het onderdeel kwaliteitszorg (KA1) stelt de inspectie dat het systematisch terugkoppelen van informatie over de doorgestroomde peuters vanuit de basisschool kan verbeteren. Met deze gegevens kan de peuterleerplek planmatig werken aan zaken die beter kunnen. Bovendien wordt dan nog tastbaarder welke meerwaarde de voorschoolse educatie heeft. We willen dit onderwerp zowel in het overleg met de schooldirecteur (overleg leidinggevenden, coach en ib'er) als in het voor- en vroegschoolse overleg (pedagogisch medewerkers, leerkrachten van groep 1/2, coach en ib'er) op de agenda plaatsen en regelmatig evalueren en vastleggen. Daarbij is het ook belangrijk om duidelijk de startkwalificaties en de periode dat peuters daadwerkelijk deelnemen mee te nemen.

Sinds begin dit jaar werkt een nieuwe pedagogisch coach op de peuterleerplek. Zij zal in haar rol, samen met de ib'er van de basisschool, de professionele samenwerking binnen het team voor- en vroegschoolse educatie verder verdiepen. De collegiale

consultaties en het één-op-één coachen zullen in het schooljaar 2019
– 2020 weer worden opgepakt.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

